

Valtuustoaloite: Eurajoen historian lisäosan tai lisäosien kirjoittaminen nykyiseen historiateokseen

Hyvinvointi- ja kuntakehityslautakunta 05.11.2025 § 94
60/07.02.03/2025

Hyvinvointi- ja kuntakehityslautakunta 07.05.2025 § 41

Hyvinvointi- ja kuntakehityslautakunta päätti käynnistää selvityksen valtuustoaloitteen mukaisen kuntahistorian kirjoittamisen mahdollisuuksista ja sen mahdollisen kirjoittajan löytämiseksi. Selvityksen laadinnasta vastaa sivistysjohtaja. Itse hankkeen toteutuksesta, aikataulusta ja kustannusarviosta päätetään laaditun selvityksen perusteella.

Selvityksessä konsultoitiin Turun Yliopiston digitaalisen kulttuurin, maiseman ja kulttuuriperinnön tutkimuksen professori Anna Sivulaa. (Sivulan CV liitteenä) Sivula on toimittanut aikaisemmin mm. Euran kunnan ja Merikarvian kunnan historiankirjoituksen.

Sivulan mukaan Eurajoen kunnan historia on erinomaisesti kirjoitettu Ulla Heinon teoksessa Eurajoen historia 1-3. Tämä asettaa jatko-osan toimittamiselle korkeat kriteerit. Koska Luvian kunnasta ei samankaltaista teosta löydy, on Luvian kunnan historian kokoaminen oltava oma itsenäinen kokonaisuutensa. Vaikka Eurajoen kunta ja Luvian kunta ovat yhdistyneet vuonna 2017, kuntien historian kirjoitusta ei ole tarkoituksenmukaista yhdistää vaan Luvian kunnan historian kokoaminen yksiin kansiin on tehtävä omana teoksenaan ja Eurajoen kunnan historian jatko-osa omana teoksenaan. Historian ja kulttuuriperinnön tutkimuksen ja teoksen toimittamisen kannalta tämä on kynnyskysymys.

Eurajoen kunnan historian lisäosan ja Luvian kunnan historian toimittaminen edellyttää 2-3 tutkijan työtä koottuna viisi vuotta kestävään hankkeeseen ja lisäksi kirjoittajia tämän laajuuden teoksilla on useita. Hankkeen realistinen aloitusaika on vuonna 2027. Hanke toteutettaisiin Turun Yliopiston hankkeena, jotta voidaan taata hankkeen jatkuvuus, mikäli historian toimittajat syystä tai toisesta eivät voisi jatkaa hanketta. Siinä tapauksessa Turun Yliopisto olisi velvollinen hankkimaan hankkeelle jatkavat tutkijat.

Ennen hankkeen toteutusta tulee päättää, onko kyseessä korkealaatuinen ja vaativa historiantutkimus, perustasoinen historiateos vai historiikki/kuvateos. Laadukas historiateos on kunnianosoitus yhteisön toimintaan osallistuneille ihmisille. Sen kautta yhteisö voi tehdä tunnetuksi omaa merkitystään myös sidosryhmilleen ja laajemmalle yleisölle. Hankkeen kustannusarvio perustuu korkealaatuisen ja vaativan historiantutkimuksen kriteereihin. Yhteydessä ollut taho tekee vain korkealaatuista ja vaativaa historiantutkimusta.

Korkealaatuinen ja vaativa historiantutkimus on tieteellinen, alkuperäislähteisiin ja niiden dokumentointiin perustuva, kohdetta ja

lähteitä kriittisesti analysoiva historiateos, joka käsittelee mahdollisimman monipuolisesti tilaajayhteisön kehitystä. Tutkimuksessa pohditaan yhteisön toiminnan vaikutuksia ja suhteutetaan se yleisempään yhteiskunnalliseen, poliittiseen ja taloudelliseen kehitykseen. Historiateos perustuu selkeään kysymyksenasetteluun, joka antaa mahdollisuuksia tehdä rajauksia ja keskittyä kohteen kannalta keskeisten kysymysten syvälliseen käsittelyyn. Työn vaativuuteen vaikuttavat muun muassa kohteen koko (esimerkiksi suuri kaupunki, suuryritys, kansallinen liitto), tutkittavan ajanjakson pituus, lähdeaineiston määrä ja luonne sekä työssä käytettävät menetelmät. Tieteellisistä lähtökohdista tehtävä tutkimus on uskottava ja säilyttää arvonsa vuosikymmeniä. Sen teettäminen on siksi perusteltua.

Perustasoinen historiateos on tieteelliset vaatimukset täyttävä historiateos. Lopputulos eroaa ensimmäisestä vaihtoehdosta etenkin siinä, että tutkimus keskittyy kohdeyhteisöön, eikä siinä selvitetä perusteellisesti laajempia yhteisön toimintaan liittyviä yhteiskunnallisia ilmiöitä tai kysymyksiä. Teoksessa tarkastellaan monipuolisesti tilaajayhteisön kehitystä ja pohditaan poliittisia, taloudellisia ja yhteiskunnallisia vaikutussuhteita. Lähdeaineistona käytetään pääasiassa tilaajan itsensä tuottamaa ja sitä koskevaa aineistoa. Toimintaympäristön kuvaus tukeutuu aikaisemmin julkaistuihin kirjallisuuteen. Perustasoinen historiateos soveltuu hyvin pienempien kuntien, yritysten ja järjestöjen historiateosten toteutustavaksi.

Historiikki on suppea esitys, joka painottuu tapahtumien ja henkilöiden luettelointiin aikajärjestyksessä. Lähdepohja on yleensä kapea. Käytössä ovat esimerkiksi toimintakertomukset. Teoksessa ei käytetä lähdeviitteitä. Päämääränä on toiminnan kuvailu, ei syvällisten tulkintjen esittäminen. Hyvin tehdyllä historiikilla on arvonsa ja käyttönsä. Historiikkiin rinnastettavia ovat kuvateokset, joiden tekstin osuus on vähäinen.
(Tilaushistoriakeskus: Tilaushistorian ABC. 2022)

Hankkeelle laadittavaan työsuunnitelmaan kuuluvat mm. teosten kirjoittaminen, toimittaminen ja viimeistely, tutkimusavun käyttö, haastattelut, tutkimuksen käyttötarkoitukset ja mahdolliset sähköiset versiot, mentoroinnit, tieteellinen tarkastus, mahdolliset käännökset ja tiivistelmät, laadittavat henkilöluettelot, hakemistot ja muut liitteet, kuvitus, raportointi ja arviointivaiheet työn aikana.

Tilaushistorioita tehdään joko työsuhteisesti, yrityssopimusmallin mukaan tai toimeksiantona.

Hankkeen (korkealaatuinen ja vaativa historiantutkimus) kustannusarvio jakautuisi viidelle vuodelle:

2027	100 000-110 000 €
2028	100 000-110 000 €
2029	100 000-110 000 €
2030	100 000-110 000 €
2031	100 000-110 000 €

Yhteensä 500 000 – 550 000 €

Kustannusarviossa on käytetty arviona välystä, koska viiden vuoden aikana kustannusten ennustaminen on haastavaa ja historiantutkimus saattaa tuoda mukanaan lisäkustannuksia. Kustannusarvioon ei kuulu toimitetun historian paino- ja julkaisukustannuksia.

Päätösehdotus

Hyvinvointi- ja kuntakehityslautakunta päättää esittää kunnanhallitukselle, että Eurajoen historian lisäosan tai lisäosien kirjoittaminen nykyiseen historiateokseen ollessa monivuotinen hanke, kunnanhallitus tekee hankkeen toteuttamista koskevan periaatepäätöksen, joka sisältää päätöksen historiankirjoituksen laajuudesta ja ajankohdasta.

Päätös

Hyväksyttiin.
